

Osebne zadeve

—i Prevedeni so učitelji(-ice) v IX. skupino: Ambrožič Ladislav iz Stične; Hvala Anton iz Zusma; Hrovat Emil iz Krke; Duškar Leopold iz Vidoncev.

—i Napredovali so učitelji(-ice) v VIII. skupino: Zajec Adolf iz Metlike; Jaut Radovan iz Sv. Ruperta; Beloglavec Matilda iz Zg. Sv. Kungote; Zlatič Leopold iz Sv. Benedikta; Koutny Vilibald iz Kočevja; Koderman Iva iz Litije; Zidar Ana iz Lemberga; Kravos Berta iz Vinice; Zinauer Marija iz Sv. Lenarta; Lokaj Elza iz Puconcev.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

—i Praktični učiteljski izpit v Ljubljani so se vršili od 7.—16. februarja t.l. pod predsedstvom direktorja drž. učiteljske šole gospoda Nandeta Marolta. K izpitu se je prislušalo 30 kandidatov oz. kandidat ter 1 kandidat za praktični izpit za otroške vrtnarice. Uspehl izpitov je sledenje: 1. Dolgan-Kovač Marija, učiteljica v Sevnici. 2. Dolzan Egidija, učiteljica v Vačah. 3. Kavar Janez, učitelj pri Sv. Antonu. 4. Kralj Vilma, učiteljica za slepo deco v Kočevju. 5. Krš Marija, učiteljica na Planini. 6. Mrščko Rozalija, učiteljica v Tržiču. 7. Nežima Marija, učiteljica v Trebnjem. 8. Petrica Aleksander, učitelj v Kranjski gori. 9. Prek Pavla, učiteljica v Dobreljah. 10. Prešeren Pavla, učiteljica v Sori. 11. Sicherl Alojzij, učitelj v Vrhpolju. 12. Zidar-Brejc Vera, učiteljica v Št. Vidu. 13. Schweiger Andrejana, zabavilja v Novem mestu je položila izpit za otroško vrtnarico. 14. Brejc Bogomir, učitelj v Stari Oselici. 15. Brejc Marija, učiteljica, dodeljena VII. oddelku banske uprave. 16. Cenčič Jeluška, učiteljica v Radomljah. 17. Finžgar Angela, učiteljica v Poljanah. 18. Jeletič Rudolf, učitelj v Starem trgu. 19. Jesih Danica, učiteljica v Trebelnem. 20. Korče Danilo, učitelj v Zgornji Šiški. 21. Kutin Elizabeta, učiteljica v Boh. Bistrici. 22. Kotnik Konrad, učitelj v Moravčah. 23. Povšnar Angela, učiteljica v Št. Jerneju. 24. Puppis Ana, učiteljica v Komendi. 25. Traven Lovro, učitelj v Trbovljah. 26. Žabjač Stanislav, učitelj v Cerkljah. 27. Žnidarčič Anselma, učiteljica v Naklem. Reprobirani pa so bili 1 kandidat in 3 kandidatke.

Učiteljski pravnik

—§ V zakonu o naknadnih in izrednih kreditih k proračunu drž. razhodkov in dohodkov za l. 1932/33, z dne 23. dec. 1932. (Služb. list 11. I. 1933, kos 3) določa § 8: Na skupno vsoto odmera neposrednih davkov, razven skupnega davka in davka na poslovni promet, se plača za l. 1933. in to, da se olajšajo razhodki za javna dela, prehrano siromakov in nezaposlene delavce, v kateri namen so določeni krediti s tem zakonom v part. 915 b. — Iz tega sledi, da se bo odtegnil 1% od pripadajočega celoletnega uslužbenškega davka kot prispevki za brezposelne, ki se bo odtegnil od plače. Za osebe, katerih letni prispevek znaša manj kot 12 Din, se odtegne ta znesek v 3 mesečnih ali polletnih obrokih za nazaj; pri onih osebah, pri katerih znaša ta prispevek letno 12 Din ali več, se mora plačati obenem z uslužbenškim davkom.

NASTAVITEV ŠOLSKIH SLUG NA NARODNIH ŠOLAH.

Po členu 114. točka 15. zakona o narodnih šolah ima šolski upravitelj dolžnost, da sprejema in odpušča šolskega sluga in skrbí za vzdrževanje snage v šoli.

Ker vladajo nejasnosti glede tega zakonskega določila, tako s strani šolskih upraviteljev, kakor tudi krajevnih šolskih odborov, navajamo važno načelno odločitev državnega sveta o nastavitevih šolskih slug, kar sledi:

U svom II. odeljenju koje sastavljaju predsednik Odelenja Barič dr. Josip, potpredsednik Državnog saveta, članovi: Vidošić Antonije, Čubrović dr. Pavle, Pišteljnik Luka, Krstić Nikola i sekretar Marković Ljubomir uzeo je u razmatranje tužbu Mestnega načelstva v Mariboru br. 12951 od 20. avgusta 1932 god. podneto protiv rešenja Ministra prosvete od 25. maja 1932 god. On. br. 48251 kojim je raspravljeno pitanje nadležnosti upravitelja šole za postavljanje služitelja osnovnih škola.

Pošto je proučio tužbu, osporenje rešenje i ostale akte, koji se na ovaj predmet odnosne, kao i odgovor ministrov na tužbu poslat pismom od 15. novembra 1932 god. O. n. br. 85071. Državni savet je našao:

U § 23. Zakona o narodnim školama napisano je, da pored ostalih dužnosti poborjanih u svom § 23. opština ima dužnost i da plača služitelje zbog čega se i sastavlja budžet svake godine v smislu § 127. tačka 2. pom. zakona dok je prema § 114. tač. 15. pom. zakona stavljeno v dužnost školskem upravitelju, da prima i otpušta školsku poslužu. Prema tome dužnost je opštine samo da plača služitelje v koju se svrhu ima da unese v budžet odgovarajuća suma a dužnost je upravitelja da služitelje postavlja na teret tega kredita. Ovakvi služitelji nisu kako i ostali nameštenici opštinski postavljeni po statutima opštinskim, niti je Zakonom nametnuta dužnost opštini da za ovakve služitelje na sebe primi obaveze, kakve ima za ostale nameštenike po statutima. Pa kako osporenim re-

šenjem nije nametnuta nikakva dužnost opštini sem one iz § 23. da za služitelje plača odgovarajuću sumu novca, a koja se več mora uneti v budžet za izdržavanje škole, ne ističući ništa o tome da se ovakvi služitelji izjednačuju sa opštinskim služiteljima, koje opština postavlja po statutima to osporenim rešenjem nije povredeno nikakvo tužičevo pravo niti neposredni lični interes zasnovan na zakonu, pa se tužba ima odbaciti.

S toga, a na osnovu čl. 17. i 34. zakona o Državnom savetu i upravnim sudovima i Tar. br. 52. zakona o taksama Državni savet

Presude:

Da se odbaci tužba mestnega načelstva u X od 20. avgusta 1932 god. br. 12951, o čemu presudom v prepisu izvestiti parnične strane.

Državni Savet kraljevine Jugoslavije br. 3841/32 7. dec. 1932 god. Beograd.

Iz navedene razsodbe državnega sveta sledi, da ima šolski upravitelj nastavljati odnosno sprejemati in odpuščati šolskega sluga, krajevni šolski odbor pa mu s proračunom določi prejemke.

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

§ Tovariš predsednike sreskih društev, ki mi niso še odgovorili na dopis z dne 15. novembra 1932., prosim, naj ustrežejo moji poštni.

§ Vprašanje P. G. R. iz P. pri M. Imam 13/I. 1933 — 20 let službe, 1. 4. 1927. mi je bila priznana II/2. skupina, dne 14. 1. 1928 — II—6. stopnja in 1. 1. 1931 — II—7. stopnja osnovne plače, 1/4. 1931 — prevedba VII. — s plačo 970 Din. Kdaj smem prositi za period povišek oziroma višjo skupino.

Odgovor. Ze večkrat sem obrazložil v tej rubriki, da je merodajan za period, povišek, kakor tudi za višjo skupino, edino le datum odloka — ukaza o priznani poslednji skupini, v tem primeru torej ukaz ON br. 24594 z dne 9. 4. 1927. Ker ste izpolnili dne 8. 4. 1930 pogoj § 49. ur. z. bi lahko prosili za VI. skupino takoj po prevedbi po novem urad. zakonu. Prošnjo vložite takoj, ker je že zamuda. (Roč. Kat. str. 58. — »Pregled dospelosti«. — »Moji prejemki«). — Ker dovršite v VII. skupini dne 8. 4. 1933 6 let, prijavite 8. 4. 1933 — 2. period povišek (Roč. Kat. str. 60), če ne boste napredovali pred tem dnem v VI. skupino.

§ »Moji prejemki« je tablica, ki stane 50 par, a nudi izpolnjena posamezniku točen pregled dospelosti napredovanj in poleg tega točen pregled prejemkov in odtegajev. Ce bi tovariš(ce) posegli po teh tablicah tako, kot bi se pričakovalo, bi gotovo odpadla nešteta vprašanja »kdaj smem prositi za povišek«. Tudi če bi bil na vsaki šoli »Pregled dospelosti poviškov«, bi marsikdo ne čakal s prošnjo za napredovanje še po določbah prejšnjega urad. zakona in razvrstilni uredbi z dne 31/X. 1923. Posežite po tablicah in jih izpolnite n. pr. tako-le: Napredoval sem po ur. z. iz l. 1923 v II/4. skupino dne 5. 8. 1929. Preveden sem bil v IX. skupino s plačo 575 Din. Dne 4. 8. 1932. sem dovršil v tej skupini 3 leta in mi pripada od dne 5. 8. 1932 1. period povišek. Dne 4. 8. 1933 dovršim 4 leta v tej skupini in dobim pravico za višjo polož. skupino.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Ljubljani. Tovariš Jos. Ambrožič, učitelju na I. deški osnovni šoli v Ljubljani, je umrla mati. Isto je zadelo tudi našo tovarišico Franico Zemljano, učiteljico na II. deški osnovni šoli v Ljubljani. Ob tej priliki je učiteljstvo I. mestne darovalo za Učiteljski dom namesto cvetja na grob 80 Din, II. mestne pa 130 Din. Darovalcem iskrena hvala! Ostalim: Spominjajte se ob vsaki priliki svojih domov!

Blagajnik.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za čas od 1. januarja do 15. februarja. Darila: Maribor, krožek upokojenega učiteljstva je nabral v spomin umrlega tov. Josipa Zemljica 170 Din; Ptuj učit. društvo, namestnik vence na grob umrli tovarišici Anici Bezjakovi v Ptiju 200 Din. Najiskrenjezahvala.

Gospodarska podjetja: zemljevidi: 4134 Din, slike 3809 Din, grb 20 Din, Prekmurske pravilice 113 Din. Množe šole nam dosedaj še niso plačale slik. Prosimo, da to čim prej store, ker imamo tudi mi napram tiskarni obveznosti.

Mladinska matica

Da izpraznimo zalogu, oddajamo posamezne številke nekompletnih letnikov po 20 par. V zalogi so samo še 3., 5., 6. in 8. številka II. letnika in 5. številka III. letnika.

Z 18. seje 15. februarja 1933.

1. Banska uprava odkupi nekaj knjig M. M. za obmejni kraje in za otroke naših izseljenjcev na Francoskem, v Belgiji, v Nemčiji in na Holandskem.

2. Gledate nekaterih pritožb, da ima »Naš rod« premalo prispevkov nacionalne vsebine, odgovarja uredništvo: S slabimi stvarmi bi se dosegel baš nasprotni efekt. Dobrih patriotskih pesmi in proze pa ni nikdar zavračalo, nasprotno celo naročevalo jih je. Žal, da ni bilo vselej zaželenega uspeha.

Kdor si hote ne zatiska oči, pa bo videl, da odseva vendarle skoro iz vseh stvari ljubezen do naše zemlje, do našega naroda, do naše domovine. — Da priobčuje »Naš rod« tudi pesmi socialne vsebine, je v teh hudičasih več kot razumljivo. Ali je to slabo, če se pri mladini vzbudi sočutje za bedne in trpeče?

3. Glasbeno prilogo je letos »Naš rod« opustil, ker je v načrtu pevskega zborna JUU, da izda obširno pesmarico. Ker pa jo čitatelji želijo, ho bo moč prinašati s prihodnjim letom zopet redno.

4. V literarni odsek se kooptira še tov. Anka Levčeva.

Še vedno se dobijo lahko s 25% popustom naslednje knjige M. M.:

Kresnice I.
Kresnice II.
Kresnice III.
Kresnice IV.
Kresnice V. (Samo vez.)
Sadjarčki.
Rudi.
Kako smo delali radio.
Začaran krog.
Vijolica Vera.
Pod grajskim jarmom.
Mizica, pogrni se.
Miškolin.

Učiteljska knjigarna podružnica

Maribor — Tyrševa ulica štev. 44

Vrtnaričice.
Lukec in njegov škorec.
Zivljenje hudobne kavke Katke.
Lukec išče očeta. (Vez.)
Botra z griča. (Vez.)
Tiho življenje.

Srednje in meščanske šole so dobole te dni od banske uprave okrožnico, kjer se priporoča vsem učiteljem fizike, naj poudarjajo pri elektrotehniki velike zasluge Nikole Tesle.

Za razvoj elektrotehnike so jugoslovenski učenjaki doprinesli največ, v prvi vrsti pa seveda Nikola Tesla.

Ta veliki naš učenjak in izumitelj je žal pri nas tako malo znan. Da odpomore temu nedostatku, izda prav te dne Mladinsko knjigo »Tesla in razvoj elektrotehnike«, ki jo je spisal znani strokovnjak na tem podlagu, dr. Lavo Čermelj. Knjiga izide na šestih tisk. polah velikega formata izrednih publikacij M. M. in bo imela okrog 60 slik. Cena kartonirani knjigi je 26 Din, trdvezani pa 32 Din.

Naročila sprejema še vedno Mladinska matica, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6/I.

Tudi II. štev. »Našega roda« je pošla. Mnogim, ki to številko še naknadno naročajo, ne moremo žal več ustreči. Ponatis bi se izplačala samo pri večjem številu novih naročnikov.

Univerzitetni prof. M. Vidmar piše o Nikoliju Tesli:

... Mihajlo Pupin je s svojim izumom sploh omogočil telefoniranje na velike daljave. Mihajlo Pupin je Jugosloven. Iztrgal se je iz okovov tlačene zemlje, postal je profesor na njujorski univerzi, ostal pa je naš.

Prof. Franjo Hanaman je dal elektrotehniki wolframno nitko za žarnice. Jugoslovija mu je omogočila življenje doma. Ostal je na univerzi v Zagrebu. Kje bi bila tehnika električnih žarnic brez njega?

Leta 1856. se je v selu Smiljanu pri Gošču rodil Nikola Tesla. Kakor Pupin je tudi on odšel v Ameriko. Posvetil se je elektrotehniki, položil glavne temelje tej novi tehniki stroki, sipal dolgo let kolosalne ideje in postal najmodernejši tehniski pionir kot jih je bilo malo, zelo malo.

Po prvem desetletju lahko polagamo račune pred Evropo, ki nas še vedno gleda s kritičnimi očmi. Dolžnost nam je, da ji počakemo, kaj smo dali, ko so nam bile zvezane roke in s ponosom lahko vprašamo: Kdo je dal več?

Tesle ne moremo spraviti v normalen okvir uspešnega velikega elektroinženjerja. Tesla je pesnik elektrotehnike, umetnik, če hočete. Tesla je bil prepoln idej, da bi mogel opravljati normalno delo inženjerja. Njegova intuicija je kolosalna, njegov pogled v naravne skrivnosti strašen. Ta glava — svetji je bil preozek, ta fantazija — podjetnost Amerikancev ji je bila preslabotna. Tesla je oplodil mlado elektrotehniko tako intenzivno, da šele v tem dejstvu najdemo razumevanje za neverjetni razvoj zadnjih desetletij.

Tesle ne moremo spraviti v normalen okvir uspešnega velikega elektroinženjerja. Tesla je pesnik elektrotehnike, umetnik, če hočete. Tesla je bil prepoln idej, da bi mogel opravljati normalno delo inženjerja. Njegova intuicija je kolosalna, njegov pogled v naravne skrivnosti strašen. Ta glava — svetji je bil preozek, ta fantazija — podjetnost Amerikancev ji je bila preslabotna. Tesla je oplodil mlado elektrotehniko tako intenzivno, da šele v tem dejstvu najdemo razumevanje za neverjetni razvoj zadnjih desetletij.

Tesle ne moremo spraviti v normalen okvir uspešnega velikega elektroinžen